

Quickscan natuurtoets

Locatie A1 in Gouda

In opdracht van Ingenieursbureau Land

Colofon

Quickscan natuurtoets Locatie A1 in Gouda

Opdrachtgever	Ingenieursbureau Land
Contactpersoon	Dhr. J. van der Gaag
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2233
Auteur(s)	Dhr. ing. R. Top
Controle	Dhr. Ing. R. Boerboom
Publicatiedatum	14-1-2021
Foto voorblad	Plangebied (foto: R. Top)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
Samenvatting	3
1 Inleiding en doel	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
2.4 Geplande werkzaamheden	5
3 Beschermde status plangebied	7
3.1 Gebiedsbescherming	7
3.2 Natuurnetwerk Nederland	7
3.3 Natura 2000	8
3.4 Houtopstanden	10
4 Beschermde soorten plangebied	11
4.1 Methode	11
4.2 Resultaten	12
5 Wet natuurbescherming	20
5.1 Toetsing aan de Wet natuurbescherming	20
6 Conclusie	23
Bijlagen	24
Bijlage 1 Impressie plangebied	25
Bijlage 2 Wettelijk kader	26
Bijlage 3 Beschermde plant- en diersoorten	34

Samenvatting

Uit de quickscan natuurtoets blijkt dat voor de ruimtelijke ontwikkeling van het terrein A1 langs de Burgemeester Jamessingel in Gouda aanvullend onderzoek naar de ringslang noodzakelijk is. Indien tijdens of na afronding van de werkzaamheden lichtvervuiling op de tunnel onder het spoor onvermijdelijk is, is tevens aanvullend onderzoek nodig naar vliegroutes van vleermuizen. Uit het aanvullende onderzoek zal blijken of het aanvragen van een ontheffing en/of het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen noodzakelijk is.

Werkzaamheden moeten verder buiten het broedseizoen voor vogels (globaal tussen 15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden.

Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om te bepalen of er sprake is van stikstofdepositie in de stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden. Nadere toetsing of vergunningsaanvraag voor beschermde NNN natuurgebieden of beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van de plannen om een braakliggend perceel te ontwikkelen en diverse woon- en of werktorens te realiseren. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van Ingenieursbureau Land. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna en veldonderzoek op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling moet, in het kader van de Wet natuurbescherming, aangetoond worden dat er geen sprake is van aantasting van beschermde natuurgebieden en beschermde plant- en diersoorten. Om in te schatten wat het effect van de plannen is op beschermde natuurgebieden en beschermde soorten wordt een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Indien beschermde soorten verwacht worden is nader onderzoek vereist.

Er zijn plannen om een braakliggend perceel tussen het spoor en de Burgemeester Jamessingel in Gouda te ontwikkelen, waarbij circa 70% van het perceel bebouwd zal worden. Dit perceel is bekend als locatie A1 in Gouda. In 2017 is voor onder andere deze locatie reeds een quickscan uitgevoerd door de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH). De heer Van der Gaag van Ingenieursbureau Land is betrokken bij deze plannen en heeft aan Staring Advies gevraagd om de quickscan natuurtoets te actualiseren.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door de geplande ontwikkelingen schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek is het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Op basis van dit onderzoek en de quickscan uit 2017 is bepaald of de geplande activiteiten leiden tot een negatief effect op beschermde natuurgebieden of plant- en diersoorten. Hierbij wordt ook bepaald of nadere toetsing of vergunningsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming aan de orde is.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Locatie A1 (Burgemeester Jamessingel)
Plaats: Gouda
Gemeente: Gouda
Provincie: Zuid-Holland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied betreft een min of meer rechthoekig, langgerekt braakliggend perceel met een oppervlakte van circa 1,3 hectare. Het perceel is gelegen binnen de bebouwde kom van Gouda en afgezet met bouwhekken, waardoor het niet vrij toegankelijk is voor bijvoorbeeld mensen en honden. Het perceel is begroeid met ruigtekruiden, riet en enkele bomen. Aan de noordzijde van het gebied ligt de Burgemeester Jamessingel en aan de westzijde grenst het aan de Nieuwe Gouwe O.Z. De langgerekte zuidzijde van het plangebied grenst aan een spoordijk en aan de oostzijde grenst het aan een watergang. De omgeving van het plangebied bestaat onder andere uit bedrijventerrein, spoordijken, watergangen, infrastructuur, plantsoenen en een vijver (zie figuur 2).

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstorend effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied alleen. Het onderzoeksgebied wordt bepaald door bedrijventerreinen, woonwijken, parken, infrastructuur en watergangen (zie figuur 2).

2.4 Geplande werkzaamheden

De geplande werkzaamheden betreffen het bouwrijp maken van het braakliggende terrein en vervolgens de bouw van enkele woon- en of werktorens. Ook de benodigde infrastructuur zal worden aangelegd op het perceel en een deel wordt ingericht als groene ruimte rond de bebouwing. Volgens de plannen wordt van het terrein 70% bebouwd, 15% wordt groen en de resterende 15% wordt benut voor overige functies.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood), bron: Provincie Zuid-Holland (2021).

Figuur 2. Luchtfoto van het onderzoeksgebied (gele stippellijn), met daarbinnen het plangebied (rood), bron: Provincie Zuid-Holland (2021).

3 Beschermde status plangebied

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden. Daarnaast beschermt de Wet natuurbescherming bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen. In paragraaf 3.4 wordt het plangebied behandeld in relatie tot deze beschermde houtopstanden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Conclusie

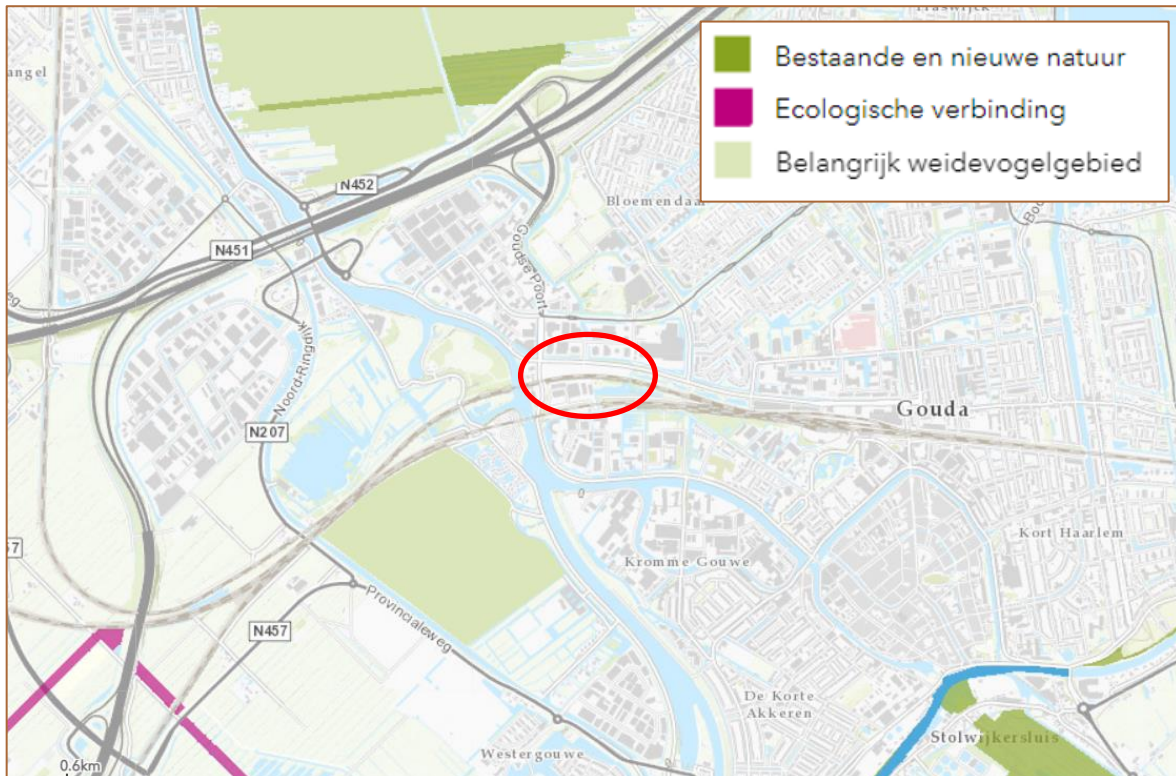
Het plangebied ligt niet in het NNN. De kernkwaliteiten van het NNN worden niet aangetast. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het NNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor - overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het NNN in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

3.2.3 Plangebied

Het plangebied ligt niet in het NNN (zie figuur 3). Op ruime afstand rondom het plangebied liggen wel enkele gebieden die deel uitmaken van het NNN of van het belangrijk weidevogelgebied. Doordat er geen werkzaamheden worden uitgevoerd binnen het Natuurnetwerk Nederland en doordat het NNN in de provincie Zuid-Holland geen externe werking kent, veroorzaken de plannen geen negatieve effecten op het oppervlakte of de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland.

Figuur 3. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland en belangrijke weidevogelgebieden, bron: Provincie Zuid-Holland (2021).

3.3 Natura 2000

3.3.1 Conclusie

Er vinden geen ruimtelijke ingrepen plaats in een Natura 2000-gebied. Het Natura 2000-gebied "Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein" bevindt zich op circa 4,0 km vanaf het plangebied. Door de fysieke afstand tot dit Natura 2000-gebied kan worden gesteld dat directe storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering niet aan de orde zijn. Significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren als verontreiniging, verdroging, geluidsverstoring of lichtverstoring zijn ook op voorhand uit te sluiten, behalve voor de stikstofdepositie. Het uitvoeren van een AERIUS berekening is noodzakelijk om vast te stellen of de werkzaamheden zorgen voor een toename van stikstofdepositie op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden als "Nieuwkoopse Plassen & De Haeck". Uit de uitkomsten van deze berekening moet blijken of een vergunningaanvraag voor stikstofdepositie op dit Natura 2000-gebied noodzakelijk is.

3.3.2 Natura 2000

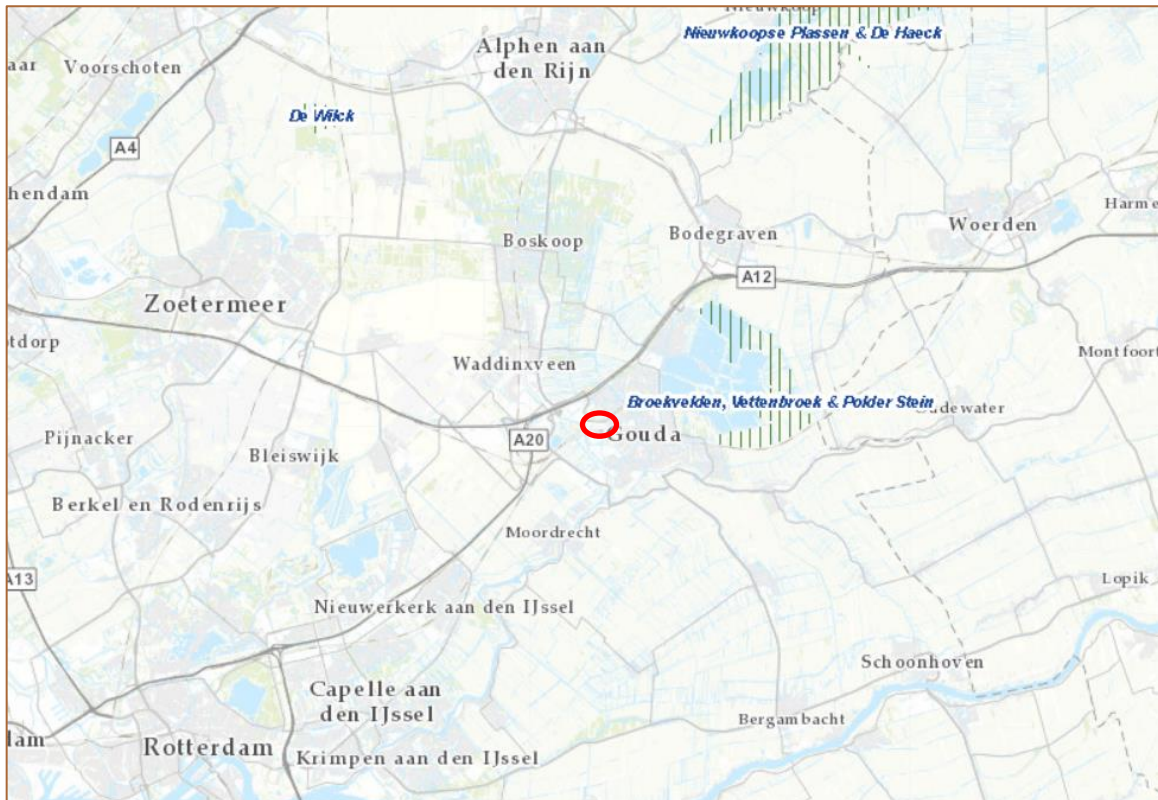
De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.3 Plangebied

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied (zie figuur 4). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein" ligt op een afstand vanaf 4,0 kilometer. Overige Natura 2000-gebieden zoals "Nieuwkoopse Plassen & De Haeck" (10,3 kilometer) en "De Wilck" (13,3 kilometer) liggen op meer dan 10 km kilometer afstand van het plangebied. Op basis van de aard en omvang van de werkzaamheden, in combinatie met de fysieke afstand van minimaal 4,0 kilometer, kan vastgesteld worden dat directe en indirecte verstoringen zoals oppervlakteverlies, versnippering, geluid, trilling, licht en optische verstoring niet te verwachten zijn in relatie tot Natura 2000-gebied "Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein" en overige Natura 2000-gebieden. Negatieve effecten door stikstofdepositie zijn echter niet op voorhand uit te sluiten.

Stikstofdepositie

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Dat komt bijvoorbeeld door mest van landbouwbedrijven en door uitstoot van industrie en auto's. Dit is schadelijk voor de natuur. In het nabijgelegen Natura 2000-gebied "Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein" is geen sprake van overbelasting door stikstof, maar dit is wel het geval in het Natura 2000-gebied "Nieuwkoopse Plassen & De Haeck" (bron: natura2000.nl). In de realisatiefase wordt het plangebied ontwikkeld, waarbij meerdere woon- en/of werktorens worden gebouwd. Bij deze werkzaamheden is sprake van het gebruik van werktuigen en aanvoer van materialen. Ook in de gebruiksfase, na ingebruikname van de torens, wordt onder andere door de verwachte toename van verkeersbewegingen een toename van stikstofdepositie verwacht. Zowel de realisatiefase als de gebruiksfase brengen daardoor een toename van stikstofuitstoot met zich mee en zodoende ook een mogelijke toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Op voorhand kan niet worden uitgesloten dat de geplande werkzaamheden een negatief effect hebben op de stikstofgevoelige habitats van Natura 2000-gebieden als "Nieuwkoopse Plassen & De Haeck". Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om uitsluitel te bieden omtrent de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden “Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein”, “De Wilck” en “Nieuwkoopse Plassen & De Haeck” (groene arcering), bron: Provincie Zuid-Holland (2021).

3.4 Houtopstanden

3.4.1 Conclusie

Een kapmelding bij de provincie Zuid-Holland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

3.4.2 Houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Als men voornemens is houtopstanden te kappen die onder de Wet natuurbescherming vallen dan moet een kapmelding bij de provincie Zuid-Holland worden ingediend. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist.

3.4.3 Plangebied

In het plangebied staan enkele bomen, waaronder een rij van circa 5 aangeplante bomen en aan de oostzijde wat wilgenopslag. Er is geen sprake van een rij van 21 bomen of een bos van 10 are. Bovendien ligt het plangebied in de bebouwde kom. Een kapmelding bij de provincie Zuid-Holland is dan ook niet aan de orde.

4 Beschermde soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en er is gericht veldonderzoek uitgevoerd.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFF is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna. In de NDFF staan meer dan 100 miljoen gegevens. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. In de NDFF is voor het plangebied en de omgeving gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten.

4.1.2 Veldonderzoek

Het plangebied is door een ecooloog van Staring Advies onderzocht om een inschatting te kunnen maken van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en incidentele waarnemingen te kunnen doen van beschermde flora en fauna (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
R. Top en N. Sessink	1	05-01-2021	13:40 uur	bewolkt, droog, 4°C, wind 3 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten.

Broedvogels

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het plangebied. Een deel van de vogelsoorten kan wel een territorium bezetten in de directe omgeving van het plangebied, waarbij ze ook gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de aangetroffen soorten buizerd, gierzwaluw, huismus, slechtvalk en sperwer zijn de nesten jaarrond beschermd.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied en ruime omgeving melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: bosmuis, bunzing, dwergmuis, egel, haas, hermelijn, huisspitsmuis en konijn¹.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): bever, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en waterspitsmuis

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied en directe omgeving melding van het voorkomen van een aantal beschermde amfibieënsoorten en één beschermde reptielensoort:

- Nationaal beschermde soorten: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, ringslang¹.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): rugstreeppad.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied en directe omgeving melding van het voorkomen van één beschermde ongewervelde diersoort.

- Nationaal beschermde soorten: platte schijfhoren.

¹ Deze soorten zijn, met uitzondering van de ringslang, in de provincie Zuid-Holland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied betreft een langgerekt braakliggend stuk land tussen een doorgaande weg en een spoorlijn. Het terrein is aan de spoorlijn zijde vrij droog met grotendeels een zanderige bodem. Hier zijn allerlei planten van ruderaal en voedselrijke omstandigheden aangetroffen, zoals akkerdistel, bezemkruiskruid, boerenwormkruid, braam sp., duizendblad, grote kaardenbol, heilblaadjes, jacobskruiskruid, margriet, reigersbek, sint janskruid, teunisbloem sp. en vijfvingerkruid. In het uiterste westen van het plangebied staan enkele bomen, waaronder een populier sp. en een rij van vier aangeplante, nog jonge bomen. De westelijke helft van het terrein is aan de noordzijde vrij nat en hier zijn dan ook diverse planten aangetroffen die typerend zijn voor vochtige omstandigheden, zoals pitrus, riet en watermunt, waarbij riet de dominante soort is. Ook het uiterst oostelijke deel, dat grenst aan een watergang, heeft een natte bodem. De vegetatie wordt hier overheerst door riet met opslag van wilg sp. en zwarte els. Hier is ook recent gesnoeid of gekapt, getuige de stapels wilgentakken die hier tijdens het veldbezoek zijn aangetroffen. Op het talud van de spoorlijn wordt de vegetatie gedomineerd door braam sp. en staan verder verspreid wat bomen en struiken. Er zijn in het plangebied geen zeldzame of beschermde plantensoorten aangetroffen.

De NDFF (zie paragraaf 4.2.1) maakt geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten voor het plangebied. Beschermde plantensoorten worden in het plangebied ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. De samenstelling van de aangetroffen flora en vegetatie en de daarvan afgeleide inschatting van de voedselrijkdom, bodemgesteldheid en het ontbreken van geschikte groeiplaatsen bevestigen dit.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten aangetroffen in het plangebied en de directe omgeving: aalscholver (overvliegend), fazant, gaai, heggenmus, kauw, koolmees, roodborst, vink en winterkoning. Het plangebied, bestaande uit ruigte en rietvelden, is als broedlocatie geschikt voor enkele vogelsoorten als fazant, kleine karekiet, rietgors en scholekster. In de braamstruwelen kunnen soorten als heggenmus en winterkoning geschikte nestlocaties vinden. In de bomen en struiken in het plangebied kunnen soorten als ekster, koolmees, merel, putter en roodborst geschikte nestlocaties vinden. Langs de watergang aan de oostzijde van het plangebied kunnen soorten als meerkoet en wilde eend broeden. Het plangebied kan verder worden gebruikt als foerageergebied door diverse vogelsoorten.

Jaarrond beschermde nesten

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen vogelsoorten aangetroffen, waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd zijn. De NDFF vermeldt het voorkomen van de buizerd, gierzwaluw, huismus, slechtvalk en sperwer voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Buizerd, sperwer

Tijdens het veldbezoek zijn de buizerd en sperwer niet waargenomen in het onderzoeksgebied. Ook zijn er geen sporen, zoals plukplaatsen, van deze soorten aangetroffen. Uit de NDFF blijkt dat de buizerd en sperwer verspreid in de omgeving van het plangebied worden waargenomen en ook verspreid in de regio broedlocaties hebben. De buizerd en sperwer zijn boombroeders, die broeden in bossen, boomgroepen en soms in solitaire bomen. In het plangebied zijn enkele bomen aanwezig, maar dit zijn kleine tot middelgrote solitaire bomen die door hun formaat en locatie onvoldoende rust en dekking bieden om te kunnen dienen als nestlocatie voor deze soorten. Broedlocaties van de buizerd en sperwer worden daarom niet verwacht in het plangebied. Verder staat langs de Burgemeester Jamessingel een rij forse bomen, welke ongeschikt worden geacht als nestlocatie door hun ligging langs een drukke verkeersader waar ook veel fietsers en voetgangers gebruik van maken. In één van deze bomen bevindt zich wel een vermoedelijk eksternest. Voor de buizerd liggen de bekende broedlocaties aan de westzijde van de Gouwe, op ruime afstand van het plangebied. Van de sperwer is een vermoedelijk nest bekend uit een bosschage op circa 300 meter ten zuidoosten van het plangebied. Dit betreft een bosschage achter twee spoordijken en de werkzaamheden hebben naar verwachting geen invloed op de functionaliteit en geschiktheid van dit mogelijke nest. Het plangebied is wel geschikt als jachtgebied voor de buizerd en sperwer. Door de aanwezigheid van voldoende geschikt jachtgebied in de omgeving betreft het plangebied geen essentieel jachtgebied voor deze soorten.

Gierzwaluw en huismus

Gierzwaluwen en huismussen zijn koloniebroeders die hun verblijfplaatsen doorgaans hebben in bebouwing, zoals woningen. In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Nesten van huismussen kunnen zich mogelijk bevinden in daken van woningen op enige afstand van het plangebied. Derhalve kunnen foeragerende huismussen sporadisch worden aangetroffen in het plangebied. Door de beperkte geschiktheid van het plangebied als foerageergebied van de huismus wordt er als gevolg van de werkzaamheden geen negatief effect worden op de huismus. Gierzwaluwen nestelen bij voorkeur in kolonies op gebouwen binnen de bebouwde kom. Binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden staan geen voor deze soort geschikte gebouwen. Er worden geen nestlocaties verwacht voor de huismus en gierzwaluw. Het plangebied maakt geen essentieel onderdeel uit van het leefgebied van beide soorten.

Slechtvalk

Slechtvalken maken zelf geen nesten. Nestkasten in hoge gebouwen, oude nesten van roofvogels en kraaien in open agrarisch gebied en hoogspanningsmasten worden door de

slechtvalk als nestlocatie gebruikt. In Nederland broedt het merendeel in steden in speciale nestkasten die vaak bij kerktorens, kantoorgebouwen of zendmasten worden geplaatst (Bron: SOVON, 2018). Er is een nestlocatie van deze soort bekend op de spoorbrug over de Gouwe op circa 200 meter ten zuidwesten van het plangebied. De beoogde werkzaamheden hebben geen invloed op de fysieke gesteldheid van het nest. Verlaagd broedsucces door verstoring, bijvoorbeeld geluid en/of trillingen, wordt niet verwacht gezien de afstand tot de nestlocatie. Het jachtgebied van slechtvalken bevindt zich in een groot gebied rond het nest en bestaat hoofdzakelijk uit open gebied met een groot prooiaanbod, zoals weilanden met steltlopers of eenden. Het plangebied is geen essentieel jachtgebied voor deze soort.

Overige vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn worden niet verwacht in het plangebied. Uit de NDFF zijn geen waarnemingen bekend van overige jaarrond beschermde vogelsoorten (zie paragraaf 4.2.1).

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is een haas aangetroffen in het plangebied. Daarnaast is een schedel van vermoedelijk een haas gevonden en zijn er op verschillende plaatsen in het plangebied holen en gangen gevonden die toebehoren aan zoogdieren. Vermoedelijk betreft dit holen van muizensoorten. Het plangebied is geschikt als leefgebied en foerageergebied voor enkele algemene soorten grondgebonden zoogdiersoorten als bruine rat, bunzing, egel, haas, hermelijn, konijn en diverse soorten (spits)muizen. NDFF maakt melding van het voorkomen van de bever, bosmuis, bunzing, dwergmuis, egel, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn en waterspitsmuis (zie paragraaf 4.2.1). Voor deze en andere te verwachten soorten geldt in de provincie Zuid-Holland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van de bever en waterspitsmuis. Overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Bever

De bever komt voornamelijk voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever prefereert rustige broekbossen met wilgen en essen. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste voor de bever, zodat hij dammen kan bouwen en bomen en struiken kan omknagen. Bevers zijn voornamelijk 's nachts actief, bij het beoordelen van het plangebied op de aanwezigheid van de bever is daarom voornamelijk gelet op sporen (burchten, dammen, knaagsporen, wissels/uittreedplekken, legers) en habitateisen van de bever. In het plangebied is alleen het uiterst oostelijke deel geschikt als leefgebied voor de bever. Dit deel heeft een relatief klein oppervlak en is tijdens het veldbezoek goed onderzocht op beversporen, waarbij ook de reeds gesnoeide en gekapte wilgen zijn onderzocht. Hier zijn geen knaagsporen of legers van de bever aangetroffen. In het bekende leefgebied van de bever, namelijk het meertje aan de andere zijde van de spoordijk, ten zuiden van het plangebied, zijn wel

knaagsporen van de bever aangetroffen. Door het kleine geschikte oppervlak en de afwezigheid van sporen wordt de bever niet in het plangebied verwacht.

Waterspitsmuis

Er zijn waarnemingen van de strikt beschermde waterspitsmuis bekend uit de omgeving van het onderzoeksgebied, namelijk vanuit de Oostpolder in Schieland in het buitengebied van Gouda, op circa 600 meter van het plangebied (bron: NDFF). De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water (beken, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt) met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Dit habitat ontbreekt in het plangebied en verblijfplaatsen van de waterspitsmuis worden hier dan ook niet verwacht.

Vleermuizen

De NDFF maakt melding van het voorkomen van de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Uit onderzoek van Bureau Waardenburg in 2013 is gebleken dat diverse soorten vleermuizen gebruik maken van de onderdoorgang onder het spoor door, die zich bij de zuidoosthoek van het plangebied bevindt. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd. Verblijfplaatsen voor vleermuizen worden niet in het plangebied verwacht door het ontbreken van geschikte bebouwing en bomen met geschikte holten.

Het plangebied zelf is wel geschikt als foerageergebied voor diverse vleermuissoorten, waaronder de uit de omgeving van het plangebied bekende soorten. Door de beperkte hoeveelheid opgaande structuren in het plangebied en de in ruime mate aanwezige gelijkwaardige alternatieve foerageergebieden in de omgeving van het plangebied wordt het plangebied niet beschouwd als essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Het spoortalud is geschikt als vliegroute voor diverse soorten vleermuizen, maar betreft naar verwachting geen essentiële vliegroute omdat voldoende alternatieve vliegroutes in de omgeving beschikbaar zijn, zoals het spoortalud en de bosschages aan de zuidzijde van het spoor. Daarbij kan de doorgang onder het spoor door, net buiten het plangebied, wel een essentiële vliegroute vormen.

Amfibieën

De NDFF meldt de aanwezigheid van de beschermde bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en rugstreeppad voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen, maar deze zijn ook niet te verwachten in januari omdat ze tijdens de winter in rust zijn in schuilplaatsen die zich in de bodem bevinden. Ten oosten van het plangebied bevindt zich een watergang die in contact staat met diverse sloten en plassen, waar voortplantingsplaatsen van algemene amfibieën als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en meerkikker te verwachten zijn. Landhabitat van deze soorten kan zich in het plangebied bevinden. Voor deze amfibieënsoorten geldt in de provincie Zuid-Holland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze vrijstelling geldt niet voor de in de NDFF genoemde rugstreeppad.

Rugstreeppad

Vanuit het buitengebied ten westen van de Gouwe is een waarneming van 2 exemplaren van de rugstreeppad bekend (bron: NDFF). Voor de voortplanting is de rugstreeppad afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen. Als landhabitat worden zandige, vergraafbare bodems gebruikt, vaak in pionierssituaties zonder of met lage begroeiing. Ook holen en spleten in de bodem kunnen worden gebruikt. In poldergebieden worden vaak boerenerven gebruikt, waar schuilplaatsen worden gevonden in allerlei ruimtes in bouwwerken of onder opgeslagen materiaal (bron: RAVON). Geschikte voortplantingswateren zijn in het plangebied wel aanwezig in de vorm van een natte deel waar in ieder geval tijdens natte perioden water blijft staan. Door de open delen met weinig begroeiing en de aanwezigheid van muizenholletjes en zandbodem is er ook geschikt landhabitat aanwezig binnen de grenzen van het plangebied. Er zijn echter geen populaties van de rugstreeppad bekend uit de directe omgeving van het plangebied, op de enkele waarneming van de twee exemplaren in het buitengebied na. Hoewel deze vindplaats zich op relatief korte afstand van het plangebied bevindt, namelijk circa 400 meter ten westen van het plangebied, is het niet mogelijk dat de soort vanuit deze locatie het plangebied koloniseert. Tussen deze locaties ligt namelijk de gekanaliseerde Gouwe, die is voorzien van hoge kades. De rugstreeppad is een slechte zwemmer en is waarschijnlijk niet in staat de overzijde van de Gouwe te bereiken. Bovendien is de oever te steil om tegenop te komen. Uit de bebouwde omgeving van het plangebied zijn verder geen waarnemingen van deze, door de luide roep opvallende, soort bekend. De rugstreeppad wordt derhalve niet verwacht in het plangebied.

Reptielen

De NDFF meldt de aanwezigheid van de beschermde ringslang voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen, maar deze zijn ook niet te verwachten in januari omdat ze tijdens de winter in rust zijn in schuilplaatsen die zich in de bodem bevinden. Het plangebied is potentieel geschikt voor de ringslang, maar andere reptielensoorten worden door het gebrek aan geschikt leefgebied en ontbreken van aansluiting op bekende populaties niet verwacht.

Ringslang

In het buitengebied ten westen van de Gouwe is een populatie ringslangen aanwezig. Belangrijk is onder anderen het gebied dat bekend staat als 't Weegje, waar de meeste waarnemingen van ringslangen worden gedaan langs de spoordijk. Ook in de bebouwde kom rond het plangebied zijn diverse waarnemingen van ringslangen bekend. Deze waarnemingen zijn voornamelijk gedaan langs watergangen in de woonwijk Bloemendaal, waarvan de dichtstbij zijnde waarneming zich op circa 400 meter ten noorden van het plangebied bevindt. De ringslang heeft een voorkeur voor waterrijke gebieden. De soort komt vooral voor in oeverzones van meren, poelen, rivieren, sloten en kanalen in rietkragen of andere begroeiing, maar kan ook aangetroffen worden verder van water vandaan in bosranden of heidevelden. Ze kunnen zich over grote afstanden verplaatsen en kunnen zo goed nieuwe leefgebieden koloniseren (bron: Soortenbank.nl). Het plangebied

is geschikt als leefgebied voor de ringslang, met name aan de oostzijde, waar het plangebied grenst aan een watergang. Hier is sprake van een brede, geleidelijke oeverzone met riet en braamstruweel (foto 1). Deze zone gaat geleidelijk over in ruigte, die meer westelijk weer overgaat in een drassig deel met veel riet (foto 2). In dit habitat heeft de ringslang gelegenheid om te zonnen en om te jagen op amfibieën en eventueel op muisachtigen. Hierdoor is het hele plangebied geschikt als leefgebied voor de ringslang.

Foto's 1 en 4. Brede goed begroeide oeverzone (links) en drassig rietland (rechts) vormen geschikt leefgebied voor de ringslang (foto's R. Top).

Winterverblijfplaatsen kunnen zich bevinden in bijvoorbeeld zoogdierholen in het spoortalud (foto 3). Voortplantingsplaatsen bestaan uit hopen rottend organisch materiaal. Deze broeihopen zijn ook in het plangebied aanwezig in de vorm van bijvoorbeeld hopen gemaaid riet (foto 4). Ook in de eerder uitgevoerde quickscan van de ODMH uit 2016 wordt de geschiktheid van het gebied voor de ringslang genoemd, waarbij zonder duidelijke onderbouwing wordt aangenomen dat de soort niet in het plangebied voorkomt. Aangezien sinds deze quickscan het plangebied zeker vier jaar heeft braak gelegen, is de kans aanwezig dat de ringslang het plangebied inmiddels heeft gekoloniseerd. Derhalve kan het voorkomen van de ringslang in het plangebied niet worden uitgesloten.

Foto's 3 en 4. Zoogdierholen in het spoortalud (links) en een hoop organisch materiaal (onder andere riet) (rechts) (foto's R. Top).

Vissen

In het plangebied is oppervlaktewater alleen aanwezig langs de oostrand van het plangebied. De moerasachtige plassen op de rest van het terrein drogen in de zomer waarschijnlijk op, waardoor vissoorten hier zijn uitgesloten. In de watergang ten oosten van het plangebied kunnen allerlei algemene vissoorten voorkomen, zoals baars, brasem, rietvoorn en snoek. Deze watergang is geen geschikt biotoop voor beschermde soorten vissen. De afwezigheid van waarnemingen van beschermde vissoorten in en om het plangebied in de NDFF bevestigt het ontbreken van deze soorten. Beschermde soorten vissen worden derhalve niet verwacht in of om het plangebied.

Ongewervelde dieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde diersoorten aangetroffen. De NDFF maakt melding van het voorkomen van de beschermde platte schijfhoren. Het plangebied is door het ontbreken van geschikte, natuurlijke vegetatie ongeschikt als leefgebied voor overige beschermde ongewervelden.

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is een slak die voorkomt in zoete schone, rijk begroeide wateren, met onder andere krabbenscheer en lisdodde. In Nederland zijn populaties van de soort bekend uit sloten, plassen en watergangen van het laagveen- en rivierengebied. Verontreinigd of brak water vormt geen leefgebied voor deze soort (Bron: Anemoon). Er is een waarneming bekend van deze soort uit 't Weegje, een nat poldergebied in het buitengebied ten westen van het plangebied. De watergang langs het plangebied voldoet niet aan de eisen van het karakteristieke leefgebied van deze soort, zoals een rijke begroeiing. Derhalve wordt deze slakkensoort niet verwacht in of langs het plangebied.

5 Wet natuurbescherming

5.1 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren (zie bijlage 3).
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd.

De effecten op de flora en fauna en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden en de relevante verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 2).

5.1.1 Flora

Gezien het ontbreken van geschikte groeiplaatsen zijn deze of andere beschermde plantensoorten niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

5.1.2 Broedvogels

Alle aangetroffen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming. Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. In het gehele plangebied, en in diverse structuren direct buiten het plangebied, kunnen broedvogels worden verwacht. Daarom moet er buiten het broedseizoen gestart worden met de werkzaamheden. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringseffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd. Indien werken buiten het

broedseizoen niet mogelijk is dient tijdelijk voorkomen te worden dat broedvogels zich vestigen in het plangebied.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

In het plangebied en binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden worden geen vaste rust- en verblijfplaatsen (nestlocaties) van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten verwacht. De geplande ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied is niet van invloed op vaste rust- en verblijfplaatsen of het functioneel leefgebied van deze soorten. Het plangebied is door de aard geen essentieel leefgebied voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek of het aanvragen van ontheffing niet noodzakelijk voor deze soorten.

5.1.3 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied enkele hazen aangetroffen, alsmede sporen van mogelijk muisachtigen. Er zijn geen (sporen van) strikt beschermde zoogdiersoorten aangetroffen. Voor de aangetroffen en de te verwachten soorten, zoals bunzing, egel, haas, hermelijn en diverse muizensoorten, geldt in de provincie Zuid-Holland automatisch vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Deze vrijstelling geldt niet voor de in de omgeving van het plangebied bekende bever en de waterspitsmuis, maar deze soorten worden niet verwacht binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet nodig voor deze soortgroep.

5.1.4 Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Nee → Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is niet noodzakelijk.

2. Zijn er bomen met potentieel geschikte holten die gekapt of gesnoeid worden?

Nee → Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen en naar foerageergebieden en routes van vleermuizen is niet noodzakelijk.

3. Worden er struiken, gewassen, bomen of andere elementen verwijderd of aangetast die deel uitmaken van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?

Nee → Nader onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden is niet noodzakelijk, mits voldoende rekening gehouden wordt met mogelijke vliegroutes van vleermuizen.

Nader onderzoek naar vleermuizen is niet noodzakelijk aangezien er door de geplande werkzaamheden geen verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden of essentiële vliegroutes van vleermuizen verloren gaan. Wel is er mogelijk sprake van een essentiële vliegroute direct ten zuidoosten van het plangebied, bij de tunnel onder het spoor. Aan deze spoortunnel zijn op zich geen werkzaamheden gepland, maar de functionaliteit van de route kan negatief worden beïnvloed indien er tijdens of na de werkzaamheden sprake is van een toename van kunstlicht in of bij de openingen van deze tunnel. Derhalve moet voorkomen worden dat tijdens de nachtelijke activiteit van vleermuizen (tussen zonsondergang en zonsopkomst) extra licht in de richting van de tunnel schijnt. Indien extra licht op deze vliegroute niet voorkomen kan worden, is aanvullend onderzoek naar de functionaliteit van deze vliegroute en mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

5.1.5 Amfibieën, reptielen en vissen

In het plangebied zijn geen beschermde amfibieën, reptielen of vissen aangetroffen. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van diverse algemene beschermde amfibiesoorten bekend, waarvoor in de provincie Zuid-Holland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt. Deze vrijstelling geldt niet voor de beschermde amfibieënsoort rugstreeppad, maar deze soort wordt niet in het plangebied verwacht. Ook voor de mogelijk wel in het plangebied te verwachten ringslang geldt de vrijstelling niet.

Ringslang

Uit bronnenonderzoek blijkt dat de ringslang voorkomt in de directe omgeving van het plangebied en, vanwege de geschiktheid van het gebied, ook in het plangebied verblijfplaatsen en voortplantingsgebied kan hebben. Bij de geplande werkzaamheden kan leefgebied van de soort ongeschikt raken en kunnen individuen van de ringslang worden verwond of gedood. Aanvullend onderzoek naar het gebruik van het gebied door de ringslang is derhalve noodzakelijk. Aanvullend onderzoek naar voortplantingsplaatsen van ringslang bestaat uit vier veldbezoeken in maart en juni-juli, waarbij gezocht wordt naar uitgekomen eieren (eischalen) en bij geschikte weersomstandigheden naar zonnende vrouwtjes bij broedhopen. Aanvullend onderzoek naar zomerbiotoop van ringslang bestaat uit vier veldbezoeken bij geschikte weersomstandigheden in de maanden april, mei, augustus en september.

5.1.6 Ongewerveld dieren

Beschermde soorten ongewervelde dieren zijn niet in het plangebied aangetroffen. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de strikt beschermde platte schijfhoren bekend. Het plangebied zelf wordt echter niet geschikt geacht voor deze beschermde slakkensoort. Derhalve is aanvullend onderzoek of een ontheffingsaanvraag voor deze soortgroep niet noodzakelijk.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets op het braakliggend terrein A1 langs de Burgemeester Jamessingel in Gouda kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

Beschermde natuurgebieden

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De kernkwaliteiten van het NNN worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Verder toetsing of een vergunningsaanvraag zijn niet noodzakelijk.

Natura 2000

Er vinden geen ruimtelijke ingrepen plaats in een Natura 2000-gebied. Door de aard van de werkzaamheden worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven van nabij gelegen Natura 2000-gebieden door directe verstoringsfactoren verwacht. Ook significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren zijn op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van stikstofdepositie. Significante negatieve effecten door stikstofdepositie op gevoelige habitats van Natura 2000-gebieden zijn niet op voorhand uit te sluiten. Een AERIUS-berekening is daarom noodzakelijk.

Houtopstanden

In het plangebied worden geen bomen gekapt. Een kapmelding bij de provincie Zuid-Holland is dan ook niet aan de orde.

Beschermde flora en fauna

Aanvullend onderzoek is noodzakelijk voor de volgende soort:

- Ringslang

Indien niet voorkomen kan worden dat de tunnel onder het spoor belicht wordt tijdens of na de werkzaamheden, is aanvullend onderzoek noodzakelijk voor de volgende functie en soortgroep:

- Vliegroutes van vleermuizen

Broedvogels

Bij werkzaamheden en activiteiten dient altijd rekening te worden gehouden met broedvogels. Indien werkzaamheden en activiteiten plaatsvinden buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) is de kans op conflicten met broedende vogels het kleinst. Bezette nesten mogen, ongeacht de tijd van het jaar, niet worden verstoord.

Bijlagen

- 1 **Impressie plangebied**
- 2 **Wettelijk kader**
- 3 **Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Wettelijk kader

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 2 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragcodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Nog niet duidelijk is of er weer een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten komt en/of dat de huidige lijst blijft gelden.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
geklepte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	HR IV
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvliinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten-varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
mercuurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluits	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
oievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten-varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten-varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten-varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus</i> subsp. <i>polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten-dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten-dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten-dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrrium ilicis</i>	Insecten-dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten-dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculineaalcon</i>	Insecten-dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten-dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten-dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>)	Insecten-dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrrium w-album</i>	Insecten-dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten-dagvlinders

kleine ijsvogelvinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten-dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten-dagvlinders
sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten-dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten-dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten-dagvlinders
veenbesparelmoervinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten-dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten-dagvlinders
veldparelmoervinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten-dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten-dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwerfspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
haas	<i>Lepus europeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Zuid-Holland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
